

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

โลกปัจจุบันได้ก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์อย่างรวดเร็ว ด้วยอิทธิพลของความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ ด้านการสื่อสาร โทรคมนาคม และเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีเครือข่ายโยงใยไปทั่วโลก เช่น ทางด่วนข่าวสารข้อมูล (Information Superhighway) รวมทั้งระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เรียกว่า อินเทอร์เน็ต (Internet) ทำให้สังคมเป็นสังคมแห่งข่าวสารข้อมูล โลกถูกหลอมเป็นหนึ่งเดียวไว้ซึ่งพรมแดนเปรียบประหนึ่งเป็นหมู่บ้านโลก (Global Villages) ขณะเดียวกันกิจกรรมทุกด้านไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง การศึกษา และสิ่งแวดล้อมถูกเชื่อมโยงให้เข้าถึงซึ่งกันและกัน การแพร่กระจาย การเข้าถึงและเชื่อมโยงด้วยข่าวสารข้อมูลอย่างรวดเร็วดังกล่าวได้ก่อให้เกิดกระแสร่วมหรือกระแสสากลเชื่อมโยงกันทั่วโลก ดังนั้นความรู้ความสามารถของคนยุคใหม่ที่พึงมีได้แก่ ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ คอมพิวเตอร์ และความสามารถในเรื่องการจัดการ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2539 : 53) ภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาอังกฤษจึงกลายเป็นคุณสมบัติที่สำคัญอย่างหนึ่งของคนยุคใหม่ ทั้งนี้เนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาหนึ่งทั่วโลกใช้ในการสื่อสารเป็นภาษาสากล ในเกือบทุกวงการของสังคมโลกมีการใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการสื่อความหมาย เช่น ด้านการทูต การค้า การธุรกิจ การให้ข้อมูลข่าวสารของความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ตลอดจนด้านการศึกษา จะเห็นได้ว่าภาษาอังกฤษมีส่วนสำคัญในการพัฒนาการเมือง เศรษฐกิจ ทั้งยังมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชาติต่างๆเป็นอย่างมาก

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งในประชาคมโลกที่ได้ผลประโยชน์อย่างมาก จากการเจริญเติบโตของความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ และเทคโนโลยีสารสนเทศดังกล่าว กระแสผลักดันต่างๆนี้ทำให้คนไทยตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในเรื่องความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาสากล ระบบการศึกษาไทยจึงต้องพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษของคนไทยให้อยู่ในระดับที่จะรับ และเข้าใจสารสนเทศภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี ตลอดจนสามารถใช้

ภาษาอังกฤษสื่อสารสนเทศไปยังประชาคมโลกได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ด้วยเหตุนี้กระทรวงศึกษาธิการจึงได้พัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษ โดยจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบบต่อเนื่องตลอดแนวตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษาให้มีมาตรฐานเดียวกัน (กรมวิชาการ 2539 : 23) แม้ว่าวิชาภาษาอังกฤษจะถูกกำหนดเป็นกิจกรรมให้ผู้เรียนเลือกเรียนในกลุ่มประสบการณ์พิเศษในระดับประถมศึกษา และเป็นวิชาเลือกเสรีในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งผู้เรียนจะเลือกเรียนหรือไม่ก็ได้ แต่ในทางปฏิบัติโรงเรียนทุกแห่งได้จัดให้นักเรียนเรียนภาษาอังกฤษในทุกแผนการเรียนทุกระดับชั้น

การที่ผู้เรียนจะมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษได้ดีนั้น ผู้เรียนต้องมีทักษะในการสื่อสารทั้ง 4 ด้าน คือ ทักษะฟัง พูด อ่าน และเขียน ความรู้เกี่ยวกับความรู้ความสามารถด้านองค์ประกอบทางภาษาอันได้แก่ เสียง ศัพท์ โครงสร้างไวยากรณ์ วัฒนธรรมของแต่ละภาษา กลวิธีการใช้ภาษา และองค์ประกอบอื่น ๆ อีกหลายประการ เพื่อให้การเรียนรู้นั้นบรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ ในประเทศไทยหลักสูตรภาษาอังกฤษของกระทรวงศึกษาธิการและสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ได้ใช้การสอนเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Communicative Effectiveness) วิธีการสอนเพื่อการสื่อสารทำให้ทักษะการฟังมีความสำคัญและจำเป็นมากขึ้น เพราะการเรียนรู้ภาษาต้องขึ้นอยู่กับการฟังสิ่งที่ได้ยินและเข้าใจข้อความเพื่อใช้ในจุดประสงค์ของการติดต่อสื่อสาร .

การฟังเป็นทักษะรับสารที่สำคัญในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน และยังเป็นทักษะที่ใช้กันมากที่สุดถึงร้อยละ 45 ในขณะที่ทักษะการพูดร้อยละ 30 ทักษะการอ่านร้อยละ 16 และทักษะการเขียนมีเพียงร้อยละ 9 (Paul Rankin , 1982 : 528) นอกจากนี้ผู้พูดจะต้องฟังให้เข้าใจเสียก่อนจึงสามารถพูดได้ตอบ อ่าน หรือเขียนได้ ทักษะการฟังจึงเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนรู้ทักษะอื่น (สุมิตรา อังวัฒนกุล 2535 : 159) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของเจมส์ บราวน์ (James Brown 1984 : 15) และรีเบคกา อ็อกซฟอร์ด (Rebecca Oxford 1993 : 205) ที่กล่าวว่า "การฟังเป็นทักษะแรกที่เกิดตามธรรมชาติ และเป็นพื้นฐานที่จะพัฒนาความสามารถในทักษะอื่น คือ การพูด การอ่าน และการเขียน หากบุคคลใดมีความสามารถในการฟังสูงความสามารถในทักษะอื่นก็จะสูงไปด้วย" นอกจากนี้การสอนการฟังเพื่อความเข้าใจยังมีความสำคัญ และมีประโยชน์ต่อผู้เรียนเพราะสามารถนำความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับการฟังเพื่อความเข้าใจไปใช้ในชีวิตประจำวัน หรือในการสอบแข่งขัน หากพิจารณาให้ละเอียดจะพบว่าผู้เรียนภาษาต่างประเทศ

สามารถพูดได้คล่องแคล่วเนื่องจากฟังภาษาเข้าใจ (วัฒนธรรม สงวนเรื่อง และคณะ 2534 : 3) และเนื่องจากการฟังมีความสัมพันธ์เกี่ยวกับการคิด การพูด อ่านและเขียน ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ต่อเนื่องกัน การฟังจึงมีผลต่อความคิด การแสดงออก การพูด และพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้ฟัง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่คนเราจะต้องเรียนรู้การฟังอย่างมีวิจารณ์ญาณ หรือฟังอย่างฉลาด ซึ่งจะทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้ ความเข้าใจ ประสบการณ์ สามารถวิเคราะห์ แยกแยะและประเมินผลสิ่งต่าง ๆ ที่ได้จากการฟังแล้วนำไปพัฒนาประยุกต์ใช้ และแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบันที่เต็มไปด้วยการแข่งขัน มีความรวดเร็วทางการติดต่อสื่อสาร การคมนาคม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีต่าง ๆ ทักษะการฟังจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง การฟังข้อมูลข่าวสารอย่างมีประสิทธิภาพจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาความรู้ความคิด ประสบการณ์ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการศึกษา หรือประกอบอาชีพได้เป็นอย่างดี ทำให้เป็นผู้ที่มีความคิดกว้างขวางลึกซึ้งและมีทัศนคติที่กว้างไกล

นักวิชาการและนักวิจัยจำนวนมากได้ดำเนินการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาความเข้าใจในการฟังอย่างมีประสิทธิภาพในการเรียนภาษาที่สอง หรือภาษาต่างประเทศมาเป็นเวลานานแล้ว โดยการศึกษาองค์ประกอบหรือตัวแปรที่มีผลต่อความเข้าใจในการฟัง คือ ลักษณะโครงสร้างทางภาษา (Text Characteristics) ลักษณะการสนทนา (Interlocutor Characteristics) ลักษณะงานหรือกิจกรรมในการฟัง (Task Characteristics) ลักษณะของผู้ฟัง (Listener Characteristics) และลักษณะกระบวนการทำความเข้าใจ (Process Characteristics) (Joan Rubin 1994 : 199-221) งานวิจัยที่ผ่านมาส่วนมากมักเป็นการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ เท่านั้น อย่างไรก็ตามองค์ประกอบทั้งหมดนี้จะเห็นว่า ลักษณะกระบวนการทำความเข้าใจ (Process Characteristics) เป็นองค์ประกอบที่ศึกษายากกว่าองค์ประกอบอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศต้องฟังข้อมูลที่ประกอบด้วยลักษณะเฉพาะของภาษาพูด อาทิเช่น หน่วยคำ หน่วยเสียง กฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ การเน้นคำ ท่วงทำนอง ที่แตกต่างกันอย่างมากจากภาษาเดิมของตนเอง ขณะเดียวกันผู้เรียนต้องทำความเข้าใจในสิ่งที่ฟังในระยะเวลาอันสั้น โดยนำสิ่งที่ฟังได้ไปสัมพันธ์กับความรู้ หรือประสบการณ์เดิมของผู้เรียนที่เก็บไว้ในความทรงจำระยะยาว เพื่อให้กระบวนการทำความเข้าใจตีความข้อมูลที่ฟังได้อย่างมีประสิทธิภาพ การทำความเข้าใจในสิ่งที่ฟังจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดในการสอนทักษะการฟัง เพราะผู้ฟังต้องใช้ความสามารถโดยอาศัยกระบวนการทางสมอง ทำให้เกิดความรู้ความคิดตีความข้อมูลที่ได้ยินว่าเข้าใจหรือไม่ หากการฟังที่ปราศจากกระบวนการทางความคิดก็นับเป็นเพียงการได้ยินเท่านั้น

เช่นเดียวกับทักษะการอ่านที่ไม่ผ่านกระบวนการทางความคิดก็ถือเป็นกาเห็นเพียงอย่างเดียว การฟังหรือการอ่านจึงเป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง (Active Process) มิใช่กระบวนการรับรู้เพียงอย่างเดียว (Passive Receiving) (Adler Mortimer 1983 : 86) การศึกษาเกี่ยวกับลักษณะกระบวนการทำความเข้าใจในสิ่งที่ฟังนั้น นักวิชาการและผู้วิจัยทั้งหลายมุ่งเน้นในเรื่องที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. กระบวนการล่างไปสู่บน (Bottom-up) บนลงล่าง (Top-down) และกระบวนการคู่ขนาน (Parallel Processing)

กระบวนการล่างไปสู่บน (Bottom-up) บนลงล่าง (Top-down) และกระบวนการคู่ขนาน (Parallel Processing) นี้ นักการศึกษาและนักวิจัยให้ความสนใจศึกษาเกี่ยวกับตัวผู้เรียนมากขึ้น เพราะทั้งสามกระบวนการนี้ต้องในการอาศัยความรู้เดิม และประสบการณ์ของผู้ฟัง ตลอดจนความรู้ของผู้ฟังในด้านเสียง คำศัพท์ โครงสร้าง ทางภาษา มาช่วยในการตีความ กล่าวคือ กระบวนการล่างไปสู่บน (Bottom-up) เป็นกระบวนการที่ผู้ฟังตีความสิ่งที่ฟัง โดยยึดคุณลักษณะด้านภาษาศาสตร์ของภาษาเป็นสำคัญ ผู้ฟังจะรวบรวมความรู้ใหม่ในด้านโครงสร้างไวยากรณ์ของภาษา มาเชื่อมโยงเข้ากับความรู้ด้านกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ที่มีอยู่เดิมในหน่วยของความจำระยะยาว (Long-term Memory) เพื่อตีความในสิ่งที่ได้ยิน ส่วนกระบวนการบนลงล่าง (Top-down) เป็นกระบวนการที่ผู้ฟังนำความรู้เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว (Real World Knowledge) ที่ได้สะสมไว้ในลักษณะของความรู้เดิม (Schemata) มาเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ที่ได้รับฟังแทนการทำความเข้าใจ โครงสร้างใหม่ของภาษา และกระบวนการคู่ขนาน (Parallel Processing) หมายถึงกระบวนการที่ใช้ทั้งกระบวนการล่างไปสู่บน (Bottom-up) และบนลงล่าง (Top-down)ควบคู่กันไปในการทำความเข้าใจในสิ่งที่ฟัง ทั้งนี้การจดจำสิ่งที่ได้ฟังในระยะเวลานั้นเป็นข้อจำกัดหนึ่งของการฟัง ข้อมูลที่รับเข้ามาใหม่จะเข้ามาแทนที่ข้อมูลเก่าอย่างรวดเร็ว หากผู้เรียนสามารถจดจำข้อมูลที่ได้ฟังมากเท่าไร กระบวนการวิเคราะห์ความหมายและนำความรู้เดิมมาใช้เพื่อความเข้าใจจึงเริ่มขึ้น (D.H. Howard cited by Michael O'Malley et al. 1983 : 420)

2. กลวิธีการเรียนรู้ (Learning Strategies)

นับตั้งแต่ทศวรรษที่ 70 เป็นต้นมา นักการศึกษาและนักวิจัยได้สนใจศึกษาเกี่ยวกับตัวผู้เรียน ด้านความถนัด ความสนใจ และกลวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเฉพาะกลวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นปัจจัยที่ถูกศึกษาค้นคว้ามากที่สุด และพบว่ามีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการเรียนภาษา พร้อมทั้งพยายามคิดหาหนทางที่จะให้ครูได้ช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเป็นผู้เรียนที่เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (Joan Rubin, 1987 : 16) ดังนั้นการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในยุคปัจจุบันจึงเน้นการเรียนการสอนด้านกลวิธีการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักคิด มีความรับผิดชอบ รู้จักการศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตัวเอง และสามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองได้ (Frederick Knirk, 1986 : 10)

นอกจากนี้กลวิธีในการเรียนรู้ซึ่งเป็นปฏิกริยาเฉพาะอย่างที่ผู้เรียนเลือกใช้ในการเรียน และยังช่วยผู้เรียนให้เข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น เร็วขึ้น สนุกสนานกับบทเรียนได้มากขึ้น มีแนวทางในการเรียนของตนมากขึ้น การเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถถ่ายโอนความรู้ไปสู่สถานการณ์ใหม่ได้มากขึ้นด้วย (Rebecca Oxford, 1990 : 8) กลวิธีการเรียนรู้เป็นวิธีการเฉพาะที่ผู้เรียนเลือกใช้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในแต่ละเรื่องที่เรียน ซึ่งผู้เรียนจะต้องศึกษา และมีกฝนวิธีการเฉพาะดังกล่าวด้วย จึงจะสามารถเรียนวิชานั้นได้ดี ดังนั้นการพัฒนาวิธีการเรียนรู้ต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างจริงจังของตัวผู้เรียนเอง เพราะการรู้กลวิธีการเรียนรู้ย่อมมีประสิทธิภาพ ไม่ใช่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แม้แต่นักเรียนที่มีความตั้งใจเรียน และต้องการที่จะเรียนให้ได้ก็ยังไม่รู้จะเรียนด้วยวิธีใด (J. Deese and E. Deese, 1979 : v)

นักวิจัยส่วนมากกล่าวถึง กลวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนในภาษาที่สอง และผู้เรียนภาษาอังกฤฯ เป็นภาษาต่างประเทศใช้ในการฟังเพื่อความเข้าใจว่ามี 2 ลักษณะ คือ กลวิธีเมตาคอกนิตีฟ (Metacognitive Strategies) หมายถึงกลวิธีในการเรียนรู้ และการควบคุมการเรียนรู้โดยวิธีการวางแผน (Planning) การตรวจสอบ (Monitoring) และการประเมินผลการเรียนรู้ (Evaluating) เป็นกลวิธีที่สนับสนุนและจัดการเรียนรู้ภาษาโดยมิได้เกี่ยวข้องโดยตรงกับภาษาที่จะเรียน (Indirect Strategies) (Rebecca Oxford, 1990: 47) กลวิธีอีกลักษณะหนึ่งเรียกว่า กลวิธีการใช้ความรู้ความคิดเพื่อความเข้าใจภาษา (Cognitive Strategies) เป็นกลวิธีซึ่งจะช่วยในการทำความเข้าใจภาษาและสร้างภาษาใหม่ ๆ ด้วยวิธีการต่าง ๆ เป็นกลวิธีการเรียนรู้โดยตรง (Direct Strategies) ที่เกี่ยวข้องกับภาษาที่เรียน (Rebecca Oxford, 1990 : 45) การฟังเพื่อความเข้าใจจำเป็นต้องใช้กลวิธีการเรียนรู้ภาษาที่เป็นกลวิธีการเรียนรู้โดยตรง หรือกลวิธีการใช้ความรู้ความคิด เพื่อเป็นเครื่องมือไปสู่การเรียนรู้

ภาษาที่สอง เป็นการป้อนข้อมูลไปสู่สมอง เมื่อเรียนรู้ได้แล้วจึงนำมาใช้ประโยชน์ในการฟังต่อไป

ปัจจุบันเรื่องของการใช้ความรู้ความคิดเป็นเรื่องที่จัดว่าสำคัญอย่างยิ่ง วงการศึกษาทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศต่างก็ได้ค้นพบว่า การพัฒนาสติปัญญาของผู้เรียนยังทำได้ในขอบเขตที่จำกัด และยังไม่ถึงเป้าหมายสูงสุดที่ต้องการ ในประเทศอเมริกามีผลการวิจัยนับเป็นร้อย ๆ เรื่องที่บ่งชี้ว่า ในการสอบวิชาต่าง ๆ ผู้เรียนสามารถทำได้ดีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทักษะขั้นพื้นฐาน แต่เมื่อมาถึงส่วนที่ต้องใช้ความคิด และเหตุผล ผู้เรียนยังไม่สามารถทำได้ดี วงการศึกษาไทยได้มีการเคลื่อนไหวในเรื่องของการใช้ความรู้ความคิดมาหลายปีแล้ว ซึ่งทำให้เกิดแนวความคิดที่นำมาใช้ในการสอนหลายเรื่อง เช่น คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น แต่แนวความคิดเหล่านี้ยังไม่ได้รับการนำไปใช้อย่างกว้างขวาง การมุ่งเน้นการปฏิรูปการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพด้านกระบวนการด้านความคิด จึงนับเป็นกระบวนการที่สำคัญที่จำเป็นต้องพัฒนาปรับปรุงอย่างจริงจัง

การฟังเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยกระบวนการทางสมอง หรือกระบวนการคิด เป็นส่วนสำคัญในการทำความเข้าใจ กระบวนการนี้เกิดขึ้นอย่างไร และด้วยวิธีใดยังเป็นเรื่องที่คลุมเคลืออยู่มาก เนื่องจากกระบวนการคิดนั้นไม่ได้มีลักษณะเป็นเนื้อหาที่ครูสามารถเห็นได้ง่าย และไม่สามารถนำไปสอนได้ง่าย ผู้เรียนต้องอาศัยความสัมพันธ์กันอย่างดีระหว่างความรู้ ความคิดของผู้เรียนเอง และการเก็บข้อมูล ในระหว่างการฟังซึ่งคงเป็นไปได้ยากสำหรับการเรียนรู้ภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ ดังนั้นผู้เรียนจำเป็นต้องอาศัยกลวิธีเฉพาะอย่างเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ในการฟังเพื่อความเข้าใจ กลวิธีด้านความรู้ความคิดเป็นกลวิธีเฉพาะวิธีหนึ่ง que ผู้เรียนสามารถใช้เนื้อหาสาระที่เรียนอยู่ให้เป็นประโยชน์เพื่อให้เข้าใจภาษา และเพิ่มพูนประสิทธิภาพความคงทนของการเรียนรู้ โดยมุ่งสนใจไปยังรายละเอียดของข้อมูลที่ได้รับและรวบรวมรายละเอียดต่างๆ มาตั้งเป็นหลักเกณฑ์หรือสรุปผลให้ครอบคลุมข้อมูลเหล่านั้นด้วยวิธีการเปรียบเทียบกับภาษาต่าง ๆ ที่เคยเรียนรู้มาก่อน และการอุปมา คือมองหาส่วนที่คล้ายคลึงกับภาษาที่กำลังเรียน เช่นการเดาความหมายของคำ ปัจจัยที่ช่วยในการเดาได้แก่ คำสำคัญ ระดับเสียงสูงต่ำในประโยค หัวข้อ บริบท นอกจากนี้ผู้เรียนอาจใช้วิธีการถามเมื่อไม่สามารถเข้าใจความหมาย (Anita Wenden, 1985 : 185)

ไมเคิล โอแมลลี และคณะ (Michael O'Malley et al. 1985 : 136-138) จำแนกกลวิธีการใช้ความรู้ความคิดเพื่อความเข้าใจภาษา ซึ่งจัดกระทำในแนวทางส่งเสริมการเรียนรู้ ที่อาจจะจำกัดในการประยุกต์ใช้กับการเรียนรู้เฉพาะประเภทออกเป็นกลวิธีย่อยในกลวิธีการใช้ความรู้ความคิดนี้

ได้แก่ การทบทวนชื่อหัวข้อ หรือสิ่งของที่ได้ยิน การจัดระบบหรือการจัดกลุ่มและจำแนกคำ การใช้ถ้อยคำหรือมโนทัศน์ตามคุณลักษณะทางด้านวากยสัมพันธ์ หรือความหมายของคำ การลงความเห็นหรือการใช้ข้อมูลในการฟัง เพื่อเดาความหมายของหัวข้อทางภาษาศาสตร์ การเดาส่งที่ จะเกิดขึ้นหรือเติมคำในส่วนที่ขาดหายไป การสรุป หรือการวิเคราะห์สิ่งที่ได้ยิน เพื่อให้แน่ใจข้อมูลที่ คงอยู่ การอุปนัย หรือการประยุกต์ใช้กฎ เพื่อให้เข้าใจภาษา การนิมภาพหรือใช้ภาพที่เห็น เพื่อให้ เข้าใจและจำข้อมูลใหม่ได้ การถ่ายโอน หรือใช้ข้อมูลทางภาษาที่รู้แล้ว เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ การต่อเติมความ เป็นการเชื่อมความคิดที่มีอยู่ในข้อมูลใหม่ หรือเป็นการประสานความคิดใหม่กับ ข้อมูลที่รู้แล้ว

แอนนิต้า เวนเดน และโจน รูบิน (Anita Wenden and Joan Rubin, 1987 : 23-25) ได้ จัดประเภทของกลวิธีด้านความรู้ความคิดที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน โดยแบ่งเป็น วิธีการ ขั้นตอนที่ใช้ในการเรียนรู้ หรือการแก้ปัญหา โดยการสังเคราะห์เนื้อหาสาระที่เรียนอยู่ การ ใช้ความรู้ ความคิดเป็นกระบวนการส่วนบุคคลในการรับความรู้ หรือเป็นความรู้ความเข้าใจ ความ คิดรวบยอดเฉพาะบุคคล กลวิธีต่าง ๆ ในด้านความรู้ความคิดนี้ ได้แก่ การทำให้กระจ่าง หรือการ แสดงความแตกต่างของภาษา (Clarification / Verification) การคาดเดา หรือการสรุปอ้างอิงโดย การชี้แนะ (Guessing / Inductive Inferencing) การให้เหตุผลโดยการสรุป (Deductive Reasoning) การฝึกฝน (Practice) ความถูกต้องในการใช้ภาษา (Accuracy) การจดจำ (Memorization) และการตรวจสอบ (Monitoring)

ต่อมา ไอริน ทอมสัน และโจน รูบิน (Irene Thomson and Joan Rubin, 1996 : 335) เสนอ กลวิธีการใช้ความรู้ความคิดที่สามารถใช้กับทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนยิ่งขึ้น กลวิธีต่าง ๆ ได้แก่ การทำนาย หรือการคาดเดาเรื่องที่ฟังล่วงหน้า (Predicting Strategy) การฟังในสิ่งที่รู้ (Listen to the Known) การฟังในส่วนคำซ้ำ การซ้อนความ (Listening for Redundancies) การฟัง จังหวะและทำนองของเสียงแบบต่าง ๆ (Listening to Tone of Voice and Intonation) และ การหา แหล่งที่มา (Resourcing)

กลวิธีด้านความรู้ความคิด ที่ประกอบด้วยวิธีการเฉพาะต่าง ๆ จึงมีความสำคัญต่อการ ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการฟังเพื่อความเข้าใจ เนื่องจาก การฟังแตกต่างจากทักษะอื่น ๆ แม้ในทักษะอ่านที่เป็นทักษะรับสารเหมือนกัน เพราะ

การฟังมีข้อจำกัดมากมาย เช่น ข้อความที่ฟังถูกจำกัดด้วยเวลาในการพูด ผู้ฟังต้องใช้ความคิด จินตนาการในการรับฟังเพื่อตีความ การตอบสนอง การคาดหวัง อีกทั้งส่วนประกอบด้านเสียง สำเนียง จังหวะ การเน้นหนักในคำหรือประโยค การกล่าวซ้ำหรือการย้ำความ ตลอดจน อัตราความเร็วในการพูด เป็นต้น (Tim Bowen and Jonathan Marks, 1994 : 131) นอกจากนี้ ผู้เรียนมีการพบกับสิ่งใหม่มากมายในการเรียน ไม่ว่าจะเป็นคำศัพท์ หรือกฎเกณฑ์ทางภาษา แม้แต่คำนิยมทางสังคมที่หาคำอธิบายไม่ได้ สิ่งเหล่านี้ผู้เรียนในภาษาที่สองเห็นว่าเป็นเรื่องยาก จึงอาจหมดความสนใจในการเรียน (วัฒนาพร ระบุว่าทุกข์, 2535 : 6) อย่างไรก็ตามกลวิธีการ เรียนรู้สามารถนำไปฝึกปฏิบัติ หรือมีแนวทางการสอนให้แก่ักเรียนอยู่ 2 แนวทางคือ การ สอนแบบโดยตรง (Directed) กับการสอนแบบโดยอ้อมหรือการสอนแบบสอดแทรกในเนื้อหา (Embedded) ทั้งนี้การสอนแบบโดยตรง ผู้เรียนจะได้รับการแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับคุณค่าและ จุดมุ่งหมายของกลวิธีการเรียนรู้ ส่วนการสอนแบบโดยอ้อม หรือการสอนแบบสอดแทรกในเนื้อหา การเรียน ผู้เรียนจะได้เรียนกลวิธีการเรียนรู้ตามเนื้อหาที่ได้มีการจัดไว้ในขณะที่เรียน แต่ไม่ ได้รับการแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับเหตุผลที่จะต้องเรียนตามแนวทางดังกล่าว (Michael O' Malley and Anna Chamot, 1990 : 124) โดยปกติการสอนด้วยวิธีแบบโดยอ้อมนี้ครูผู้สอนอาจจะทำอยู่บ้าง แล้ว แต่ไม่ชัดเจนนัก เพราะไม่มีการกำหนดเนื้อหา และวิธีการของกลวิธีการเรียนเป็นที่แน่นอน (อัจฉรา วงศ์โสธร, 2532 : 150)

จากแนวคิด และทฤษฎีดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่าทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจ เป็น ทักษะที่สำคัญยิ่งเพราะเป็นทักษะพื้นฐานที่จะพัฒนาความสามารถในทักษะอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการติดต่อสื่อสารทางการพูด และรับความคิดเห็น ความรู้สึกที่อีกฝ่ายต้องการสื่อ แต่ปรากฏว่าในอดีตที่ผ่านมาทักษะการฟังเป็นทักษะที่ไม่ค่อยมีการสอนกันอย่างจริงจัง จากการศึกษาของ เท็ด แบลงเคนชิพ (Ted Blankenship, 1982: 29) พบว่าการสอนของครูมีครูร้อยละ 71 ที่ละเลย การสอนฟัง มีเพียงร้อยละ 29 เท่านั้นที่สนใจสอนทักษะการฟังให้แก่ักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผล การวิจัยของ วิณา จันทนาโกเมษ (2535 : 108) และวันเพ็ญ จันทรวีเชียร (2535 : 30-31) ที่พบว่า สภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน โอกาสที่นักเรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษครบทุกทักษะในชีวิต ประจำวันมีน้อย โดยเฉพาะทักษะการฟัง เป็นทักษะที่ไม่ค่อยจะมีการสอนกันอย่างจริงจัง ผู้เรียน ส่วนมากจึงมักประสบปัญหาในการฟัง นอกจากครูผู้สอนจะละเลยการสอนทักษะฟังแล้วสภาพ บรรยากาศการสอนภาษาอังกฤษที่เน้นเนื้อหาวิชา การฝึกจำเจ ไม่เร้าความสนใจ ส่วนใหญ่ ในการสอนครูมักให้นักเรียนฟังครูเพียงอย่างเดียว ซึ่งนักเรียนฟังบ้างไม่ฟังบ้างจนกว่าจะหมด

ชั่วโมงหนึ่ง ๆ (พวงเพ็ญ อินทรประวัติ , 2521: 76) หรือครูผู้สอนส่วนใหญ่จะดำเนินการเรียนการสอนหนักไปทางด้านไวยากรณ์ อ่าน(อ่านแล้วแปล) และเขียน(โดยการทำแบบฝึกหัด) นอกจากนี้ การศึกษางานวิจัยยังพบอีกว่า ทักษะการฟังของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในระดับที่อ่อนมากเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (สุไร พงษ์ทองเจริญ 2521 : 1) และทักษะฟังเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักเรียนไทยอยู่ในขั้นต้น คือระดับการรับรู้ (Recognition Level) เป็นส่วนใหญ่ (เนาวรัตน์ พงษ์เกษมกุล , 2530: 79) นักเรียนรู้จักรับฟังเสียงและแยกแยะเสียงที่ได้ยินว่าแตกต่างจากเสียงอื่น หรือไม่เท่านั้น

สาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีปัญหาในการฟังเพื่อความเข้าใจ คือ นักเรียนไม่ได้รับการสอนให้รู้จักวิธีการเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง หรือกลวิธีการประเมินความคิดของตนเองและใช้ความรู้นั้นในการควบคุมและปรับปรุงการเรียนรู้ของตนเอง จากการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการเรียนกับความสามารถ ในทักษะรับสารภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กรุงเทพมหานคร ของพัชราพร เขียววันรมย์ (2537: 111) พบว่ากลวิธีการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร ไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ ทั้งนี้เนื่องจากสาเหตุที่ว่า ครูผู้สอนภาษาอังกฤษยังมีได้สอนให้นักเรียนรู้จักใช้กลวิธีการเรียนอย่างเพียงพอ ตลอดจนนักเรียนปฏิบัติกลวิธีการเรียนอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เป็นเพราะนักเรียนได้รับการส่งเสริมในด้านการใช้กลวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ยังไม่เพียงพอ

จากงานวิจัยของ ไมเคิล โอ้มัลลี แอนนา ชาไมต์ และ ลิซา คูเปอร์ (Michael O' Malley and Anna Chamot and Liza Kupper , 1989 : 419-437) ที่ทำการวิจัยเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบกระบวนการทางสมอง (Mental Process) และกลวิธีที่ช่วยทำให้เกิดความเข้าใจในการฟังตามการรับรู้ของนักเรียนที่มีความสามารถต่างกันซึ่งผลการวิจัยพบว่ากระบวนการทางสมองและกลวิธีที่ช่วยทำให้เกิดความเข้าใจในการฟังตามการรับรู้ของนักเรียนที่มีความสามารถในการฟังสูง และนักเรียนที่มีความสามารถในการฟังต่ำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นการสอนกลวิธีการเรียนรู้ในทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลวิธีด้านความรู้ความคิดจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงลักษณะสำคัญขององค์ประกอบการฟังเพื่อความเข้าใจ ผู้เรียนจะสามารถสร้างสมมุติฐานในการฟังได้ด้วยตนเองและสามารถวิเคราะห์ข้อความที่ได้ฟังตามกลวิธีต่างๆ สามารถแก้ปัญหาได้เมื่อไม่มีครูคอยอธิบาย และเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้ของตน

จากเหตุผลดังกล่าวแล้วนั้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจเปรียบเทียบการสอนกลวิธีด้านความรู้ ความคิดที่มีต่อความสามารถในการฟังเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ เรียนด้วยการสอนกลวิธีด้านความรู้ความคิดโดยตรง และโดยอ้อมว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการฟังเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร ที่ได้รับการสอนกลวิธีด้านความรู้ความคิดโดยตรง และโดยอ้อม
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการฟังเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ ระหว่างกลุ่มที่ได้รับ การสอนกลวิธีด้านความรู้ความคิดโดยตรงและโดยอ้อม

สมมุติฐานในการวิจัย

จากผลการวิจัยของนักการศึกษาด้านการสอนภาษาหลายท่านพบว่า กลวิธีการเรียนรู้ สามารถพัฒนาได้ผลทั้งการสอนโดยตรง (Ann Brown et al. 1984 : 353-394; Ann Palincsar and Ann Brown 1986 : 771-772 ; Anita Wenden 1987 : 573-597 ; C. E Weinstien and R. E Mayer 1986 : 315-327) และการสอนโดยอ้อมหรือแบบสอดแทรกในเนื้อหาการสอน (Joan Robin 1983 : 15 ; L. Barnett 1988 : 109) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พี ดี เชนเนลล์ (P.D Chennell 1986 : 412) ที่พบว่า การสอนกลวิธีการเรียนรู้เมตาคอกนิชัน ทั้งแบบโดยตรง และโดยอ้อม ต่างก็ ส่งผลต่อการพัฒนาการกลวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยของ แพทริเซีย คาร์เรลล์ และคณะ (Patricia Carrell et al. 1989 : 647-678) ที่สอนกลวิธีการเรียนรู้แบบเมตาคอกนิชันในการอ่านให้กับนักเรียนชาติต่างๆ ที่เรียนภาษาอังกฤษ เป็นภาษาที่ 2 จำนวน 26 คน โดยแบ่งกลุ่มประชากรออกเป็น 3 กลุ่ม สองกลุ่มแรกได้รับการสอน ด้วยกลวิธีการเรียนรู้เมตาคอกนิชัน อีกหนึ่งกลุ่มเป็นกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลอง ทั้งสองกลุ่ม มีคะแนนด้านการใช้ทักษะทางภาษา และคะแนนความเข้าใจในการอ่านสูงขึ้นอย่างมี

นัยสำคัญ ขณะที่กลุ่มควบคุมไม่มีความแตกต่างกันระหว่างคะแนนก่อนและหลังการทดสอบ นอกจากนี้ผลการวิจัยของวัฒนาพร วัชรบุทช์ (2535 : 124) ที่เปรียบเทียบประสิทธิผลการสอน กลวิธีการเรียนรู้เมตาคอกนิชันในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แบบโดยตรงกับแบบสอดแทรกในเนื้อหาการสอน พบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่ม มีคะแนนเฉลี่ยด้านความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังการฝึกของทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงว่าคะแนนของประชากรที่ได้รับการสอนแบบกลวิธีการเรียนรู้เมตาคอกนิชันในการอ่านแบบโดยตรงสูงกว่า คะแนนของประชากรที่ได้รับการสอนแบบกลวิธีการเรียนรู้แบบสอดแทรกในเนื้อหาการสอน

จากผลการวิจัยดังกล่าวผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานของการวิจัยว่า ความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษด้านการฟังเพื่อความเข้าใจของนักเรียนที่ได้รับการสอนกลวิธีด้านความรู้ความคิดโดยตรงจะสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนกลวิธีด้านความรู้ความคิดโดยอ้อม

ขอบเขตของกาวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย
 - 2.1 ตัวแปรอิสระ คือ การสอนกลวิธีด้านความรู้ความคิดโดยตรงและโดยอ้อม
 - 2.2 ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการฟังเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. กลวิธีด้านความรู้ความคิด เป็นกลวิธีที่สำคัญยิ่งต่อการทำความเข้าใจโดยเฉพาะด้านทักษะการฟัง แต่มีในระดับที่ต่างกันและเป็นสิ่งที่ฝึกพัฒนาได้
2. การสอนกลวิธีด้านความรู้ความคิดในการฟังให้กับผู้เรียนส่งผลต่อความสามารถในการฟังเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษสูงกว่าการสอนแบบปกติ ที่ไม่ได้ใช้กลวิธีด้านความรู้ความคิดในการฟังเพื่อความเข้าใจ ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้จึงทำการทดลองเพื่อเปรียบเทียบผลระหว่างกลุ่มที่ได้รับการสอนกลวิธีด้านความรู้ความคิดเหมือนกันแต่มีลักษณะที่ต่างกันเท่านั้น

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. กลวิธีด้านความรู้ความคิด (Cognitive Strategies) หมายถึง กระบวนการทางความคิดในการเรียนรู้ซึ่งเป็นวิธีการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการที่ผู้เรียนใช้เนื้อหาสาระที่เรียนอยู่ ให้เป็นประโยชน์เพื่อให้เข้าใจภาษา ตลอดจนเป็นพฤติกรรมหรือเทคนิควิธีที่ผู้เรียนใช้ประโยชน์ในการทำ ความเข้าใจการเรียนรู้ที่ทักษะต่าง ๆ และเพิ่มพูนประสิทธิภาพความคงทนของการเรียนรู้ (Sharon Derry and Debra Murphy 1986 : 1-39 ; Joan Rubin 1987 : 15-30) ทั้งนี้จุดประสงค์ของวิธีการต่าง ๆ เป็นการตอบสนองเฉพาะเรื่องที่ผู้เรียนประสบปัญหาระหว่างการเรียนรู้ สำหรับกลวิธีด้านความรู้ความคิดในการฟังเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษประกอบด้วยกลวิธีต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.1 การทำนาย หรือการคาดเดาเรื่องที่ฟังล่วงหน้า (Predicting Content) ประกอบด้วย การคาดเดาเรื่องโดยการชี้นำความคิด และการใช้คำถามนำ

1.2 การฟังในสิ่งที่รู้ (Listening to the Known) ประกอบด้วย การฟังคำ หรือกลุ่มคำที่มีความหมายคล้ายคลึงกันหรือมีส่วนที่คล้ายคลึงกัน (Familiar or Partially Familiar Words or Phrases) หรือ คำหรือกลุ่มคำที่ได้เรียนมาแล้ว

1.3 การฟังคำซ้ำ หรือ การย้ำความ (Listening for Redundancies) ประกอบด้วย การฟังข้อความหรือบทสนทนาที่กล่าวซ้ำ หรือการย้ำข้อความ

1.4 การฟังท่วงทำนองของเสียง และจังหวะสูงต่ำในประโยค (Listening for Tone and Voice and Intonation)

1.5 การค้นหาความหมาย (Resourcing) ประกอบด้วย การหาความหมายของคำ จากบริบท หรือการค้นหาความหมายโดยอาศัยข้อมูลพื้นฐาน

2. ความสามารถในการฟังเพื่อความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถของผู้ฟังในการใช้ความรู้ทางภาษาอังกฤษและความรู้เดิมของตนมาใช้ในการตีความสิ่งที่ได้ฟังเพื่อบอกรายละเอียดสรุปอ้างอิง และสรุปใจความสำคัญในสิ่งที่ได้ฟัง ซึ่งความสามารถนี้วัดได้จากคะแนนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการเรียน ภาษาอังกฤษ ด้านการฟังหลังสิ้นสุดการเรียนแล้ว โดยใช้แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามหลักเกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการแสดงออกเพื่อแสดงระดับความสามารถในการฟังเพื่อความเข้าใจ ภาษาต่างประเทศของ รีเบคคา วาเลตต์ และเรเนอ ดิสิก (Rebecca Valette and Renee Disick 1972 : 141-142) ซึ่งจำแนกพฤติกรรมความสามารถในการฟังภาษาต่างประเทศไว้ 5 ชั้น คือ

2.1 **ทักษะกลไก (Mechanical Skills)** เป็นพฤติกรรมภายในอยู่ในขั้นการรับรู้ เป็นขั้นที่ผู้ฟังสามารถสังเกตความแตกต่างของภาษาเกี่ยวกับการเน้นคำ และระดับเสียงขึ้นลงของข้อความ สามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างภาษาแม่กับภาษาต่างประเทศที่ได้ยินโดยไม่จำเป็นต้องเข้าใจความหมาย

2.2 **ขั้นความรู้ (Knowledge)** เป็นขั้นที่ผู้ฟังเข้าใจความหมายของคำหรือประโยคที่เคยเรียนมาแล้ว เข้าใจความหมายของข้อความสั้น ๆ สามารถปฏิบัติตามคำสั่งที่คุ้นเคย สามารถจับคู่ประโยค หรือคำพูดที่ได้ยินกับรูปภาพได้ และสามารถเลือกประโยคในภาษาที่หนึ่งที่มีความหมายเหมือนประโยคในภาษาต่างประเทศได้

2.3 **ขั้นถ่ายโอน (Transfer)** เป็นขั้นที่ผู้ฟังสามารถเข้าใจประโยคที่แต่งขึ้นใหม่โดยใช้คำศัพท์และไวยากรณ์ที่เรียนมาแล้ว สามารถตอบคำถามได้ว่าถูกหรือผิด สามารถเลือกคำตอบหรือข้อความที่เหมาะสม เพื่อตอบคำถามหรือเติมข้อความในประโยคได้ และสามารถฟังข้อความยาวหลาย ๆ ประโยค หรือบทความสั้น ๆ ได้เข้าใจ

2.4 **ขั้นสื่อสาร (Communication)** ในขั้นนี้ผู้ฟังสามารถเข้าใจ คำสั่ง คำแนะนำ และคำอธิบายที่เป็นภาษาต่างประเทศ และเข้าใจความหมายโดยทั่วไปของข้อความที่มีคำศัพท์ใหม่ โดยคัดลอกจากพื้นความรู้เดิม พฤติกรรมขั้นสูงสุดในระดับนี้คือ ผู้ฟังสามารถเข้าใจคำพูดของเจ้าของภาษาในบทละคร บทภาพยนตร์ รายการวิทยุ หรือรายการโทรทัศน์ได้

2.5 **ขั้นวิเคราะห์วิจารณ์ (Criticism)** การฟังในขั้นนี้ผู้ฟังสามารถวิเคราะห์มาตรฐานของภาษาที่ได้ยินว่าเป็นภาษาชนชั้นใด ภาษานั้นใช้ในถิ่นใด สามารถเข้าใจความแตกต่างของความหมายของคำพูดที่ได้ยินจากระดับเสียงสูงต่ำ เสียงเน้นหนักของคำพูดที่ได้ยิน และสามารถเข้าใจอารมณ์ และน้ำเสียงของผู้พูดได้

3. การสอนกลวิธีด้านความรู้ความคิดโดยตรงและโดยอ้อม หมายถึง การสอนกลวิธี หรือวิธีต่าง ๆ ในการเรียนรู้ ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเนื้อหาสาระที่เรียนอยู่ซึ่งสามารถทำได้ 2 ลักษณะ คือการสอนกลวิธีด้านความรู้ความคิดโดยตรง (Directed) ผู้เรียนจะได้รับการแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับคุณค่าและจุดมุ่งหมายของกลวิธีที่กำลังจะเรียน นักเรียนมีความรู้ ตระหนักในการฝึกกลวิธีต่างๆ ตามที่ครูสอน และการสอนกลวิธีด้านความรู้ความคิดโดยอ้อม (Embedded) ผู้เรียนจะได้เรียนกลวิธีต่าง ๆ ตามเนื้อหาที่ได้จัดไว้ในการเรียนรู้แต่ไม่ได้รับการแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับเหตุผลที่จะต้องเรียนตามแนวทางดังกล่าว และนักเรียนไม่รู้ตัวว่าได้เรียนกลวิธีต่างๆแล้ว

4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษมาตรฐานพื้นฐานตอนปลาย (Advanced Fundamental English) และกลุ่มวิชาพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษ (English Language Improvement) ในรายวิชาภาษาอังกฤษฟัง พูด (English Listening-Speaking) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในการปรับปรุงการสอนทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ โดยการใช้กลวิธีด้านความรู้ความคิดในการฟังเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้สร้างแบบเรียนในการผลิตหนังสือเรียน แบบฝึกหัด ตลอดจนสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ

3. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนสำหรับครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาในระดับต่าง ๆ ในแง่การค้นคว้าทฤษฎีที่สำคัญ ตลอดจนการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย